

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	6118318122
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6118318122.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W.. T. Š., narodeného XX. I. XXXX, J., D. XXXX/XC, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, proti žalovanej C. K., narodenej XX. V. XXXX, P., M. XXXX/X, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Onuferom, Bratislava, Františkánska 2, o zaplatenie 22.960 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 17C/57/2018 a o dovolaní žalovanej proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave z 27. apríla 2023 sp. zn. 10Co/46/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 18. októbra 2021 č. k. 17C/57/2018 - 415 (v poradí druhým) I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16.800 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 16.800 eur od 10. januára 2018 do zaplatenia, II. v zostávajúcej časti žalobu zamietol a III. žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 46,34 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 3 ods. 1, § 34, § 37, § 39, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 488, § 489 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že medzi stranami sporu mala byť podľa tvrdenia žalobcu dohoda, že na pozemku žalovanej má v budúcnosti dôjsť k výstavbe spoločného rodinného domu, ktorý bude slúžiť na spoločné bývanie strán sporu, preto žalobca pravidelne uhrádzal jednotlivé čiastkové plnenia s cieľom financovania úveru na pozemok žalovanej, na ktorom mala byť postavená buduca nehnuteľnosť strán sporu. Žalovaná existenciu akejkoľvek dohody o výstavbe spoločnej nehnuteľnosti popierala, tvrdiac, že spoločný dom so žalovaným nikdy neplánovala a preto nemohol žalovaný plniť na svoju budúcu nehnuteľnosť. Žalobca preukazoval svoje tvrdenia vyhotovenou projektovou dokumentáciou na dom z roku 2016, v štádiu odovzdania projektov príslušným úradnom za účelom stavebného povolenia, ktoré práce sa pozastavili v dôsledku problémových vzťahov strán konania, pričom pri komunikácii o prípadnom rozchode bolo vždy deklarované, že peniaze investované žalobcom do pozemku mu budú vrátené (z výťažku predaja pozemku sa uhradí zvyšok úveru a zostatok sa uhradí na polovicu, čo pri

trhovej hodnote pozemku približne 120.000 eur, zostatku úveru cca 70.000 eur, predstavovalo sumu 50.000 eur, na každého z nich potom pripadala suma 25.000 eur). Z výsluchu svedkov zistil, že strany sporu spoločne výstavbu domu plánovali a rovnako tiež z predložených projektov vyplynula existencia ideí spoločného vybudovania nehnuteľnosti na pozemku žalovanej. Z výpovedi žalovanej ako svedka v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-136/I-VIS-S3-2018 mal súd za preukázané, že od začiatku vzťahu jej žalobca posielal peniaze na jej účet, z toho platila aj úver vo výške cca 560 eur a žalobca chcel od nej približne 25.000 eur, ktoré zaplatila za úver na pozemok, kde mali pôvodne postaviť spoločný dom, pričom žalobcovi povedala, že mu peniaze vráti, ale zatiaľ nevedela koľko jej za pozemok po predaji zostane, považujúc za férové aby to bolo „fifty fifty“ a nie, aby mu vrátila len toľko čo bude môcť, s čím žalobca súhlasil. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že z peňazí žalobcu žalobkyňa hradila svoj úver, prejavila ochotu peniaze žalobcovi vrátiť a rovnako potvrdila zámer o spoločnom dome. V súlade s týmto záverom vyhodnotil súd prvej inštancie aj komunikáciu žalovanej so žalobcom žalobcovi prostredníctvom SMS správ („Prišli peniažky. Ďakujem Kajko. Budem si ich točiť s druhým účtom. Na úver nášho pozemku. Ja náš. Naše doma.“). Aj uvedenou formou žalovaná potvrdila prijatie financií od žalobcu, z ktorých uhrádzala úver a z komunikácie vyplýval tiež úmysel spoločnej vízie. Súd prvej inštancie uzavrel, že hoci nebola preukázaná dostatočne určitá dohoda o poukazovaní financií žalobcom na úhradu úveru žalovanej za účelom zámeru výstavby spoločného domu na pozemku žalovanej (obsah dohody nebol jasný a určitý), úhrady zo strany žalobcu na účet žalovanej predstavujúce mesačne sumu 560 eur, boli tak plneniami z neplatného právneho úkonu, ktoré tvorí jednu zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia. Ohľadne ostatného plnenia žalobcu žalovanej (nad rámec mesačných platieb prevyšujúcich sumu 560 eur) bol právny dôvod plnenia zrejмый (úhrada spoločných potrieb na domácnosť, rodinu, výživu dieťaťa). Plnenie žalobcu na účet žalovanej súd prvej inštancie teda kvalifikoval ako bezdôvodné obohatenie vzniknuté z neplatného právneho úkonu. Vzhľadom na dátum podania žaloby (30. júla 2018), v dôsledku vznesenej námietky premĺčania, žaloba bola zamietnutá v časti mesačných platieb vo výške 560 eur pred obdobím 31. júla 2015 (11 x 560 eur, spolu 6.160 eur). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že žalovaná bola vo firme žalobcu zamestnaná a že sporné platby predstavovali príjem z pracovnoprávneho vzťahu (bolo nesporné, že peniaze boli zasielané zo súkromného účtu žalobcu), nebola preukázaná žiadna pracovná zmluva, ako ani dohodnutá odmena za prácu a žalobkyňa nepreukázala ani iný dohodnutý účel platieb, teda v uvedenom smere neuniesla dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie dodal, že nebolo potrebné sa zaoberať otázkou, či peniaze, ktorými uhrádzala žalovaná úver, boli peniazmi žalovanej (z iného účtu vedeného v P. J., resp. poskytnutých ocom), keď plnením zo strany žalobcu na účet žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu, ktoré je nutné vydať. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné vyjadriť sa tiež k ďalším dôkazom predloženými stranami sporu, pretože nemali priamy vzťah k vyriešeniu spornej otázky, akým bol právny dôvod plnenia žalobcu a následnej kvalifikácie bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej (akými vlastnými príjmami disponovala, získaním zoznamu zamestnancov žalobcu). Dôkaz nahrávkami zo strany žalobcu nebol súdom prvej inštancie pripustený, keďže žalovaná spochybnila ich zákonný spôsob získania a absentoval i súhlas žalovanej s ich vykonaním. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. apríla 2023 sp. zn. 10Co/46/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 16.800 eur potvrdil, v časti o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 16.800 eur od 10. januára 2018 do zaplatenia a v časti náhrady trov konania zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že poukaz žalovanej v odvolaní, že žalobca uvádzal nepravdivé tvrdenia, bez vyhodnotenia dôkazného bremena strán konania vo vzťahu ku konkrétnej relevantnej spornej skutočnosti, nebol právne významný. Za potrebné považoval dodať, že súd prvej inštancie konštatoval nepreukázanie tvrdenia žalobcu o existencii dostatočne určitej dohody o poukazovaní financií žalobcom na úhradu úveru žalovanej, pod podmienkou spoločného zámeru stavby domu na jej pozemku, ale rovnako tak konštatoval neunesenie dôkazného bremena žalovanou, ktorá nepreukázala iný dohodnutý účel platieb, keď nešlo o plnenie bez právneho dôvodu, keďže finančné transakcie žalobcu boli realizované relatívne dlhé časové obdobie, v pomerne pravidelnom režime, pričom obidve strany

nepopierajú existenciu právneho dôvodu plnenia. Bez právneho významu bola podľa odvolacieho súdu aj odvolacia námietka žalovanej, že súd na základe architektonickej štúdie a výsluchu svedka Sedláka rozhodol v neprospech vlastníka pozemku, keď súd prvej inštancie rozhodol na základe vyhodnotenia dôkazov v ich vzájomnej súvislosti, prihliadajúc na všetko čo vyšlo počas konania najavo so záverom, že obsah dohody strán konania o poukazovaní peňazí žalobcom na úhradu úveru žalovanej so spoločným zámerom stavby domu na pozemku žalovanej, nebol dostatočne určitý, v dôsledku čoho úhrady zo strany žalobcu na účet žalovanej boli plneniami z neplatného právneho úkonu, čo tvorí jednu zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia. Súhlasil so súdom prvej inštancie, že žalovaná neunesla dôkazné bremeno tvrdenia, že sporné platby predstavovali jej príjem z pracovného pomeru vo firme žalobcu, keď konštatoval preukázanie zasielanie peňazí zo súkromného účtu žalobcu a nebola preukázaná žiadna pracovná zmluva, ako ani dohoda o odmene za akúkoľvek prácu. Uviedol, že žalovaná v odvolaní nekonkretizovala aký konkrétny obsah elektronickej komunikácie preukazuje jej tvrdenia a vyvracia vyššie uvedený záver súdu prvej inštancie, pretože samotná skutočnosť, že sa jednalo o komunikáciu z firemného mobilného telefónu nebola spôsobilá ovplyvniť vecne správny záver súdu prvej inštancie. Konštatoval, že výpis z účtu, ktorý mal podľa tvrdenia žalovanej preukázať vyplácané odplaty za prácu aj iným zamestnancom, prípadne spolupracovníkom žalobcu, bol bez vplyvu na správnosť záverov meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie, už vzhľadom na samotné tvrdenie žalovanej obsiahnuté v jej výpovedi v trestnom konaní, ako i v elektronickej komunikácii žalovanej adresovanej žalobcovi (sms správy), keď v zápisnici o výpovedi žalovanej ako svedka v trestnom konaní žalovaná potvrdila, že žalobca od začiatku ich vzťahu posielal peniaze na jej účet, z toho platila aj predmetný úver vo výške 560 eur, ako aj potvrdila požiadavku žalobcu na zaplatenie celkovej sumy približne 25.000 eur a to peniaze za úver na pozemok, na ktorom mali pôvodne postaviť spoločný dom, a ktoré chce žalobkyňa žalobcovi vrátiť, aby sa s ním férovo vyrovnala, s čím žalobca vyslovil súhlas. K odvolacej námietke žalovanej, že výpoveďou v trestnom konaní mienila uviesť, že z účtu, na ktorý jej žalobca poukazyval financie, platila aj úver, odvolací súd uviedol, že nič nemení na celkovom obsahu výpovede žalovanej, pričom rozhodujúce bolo z jej strany potvrdenie peňažných plnení v označenej výške, na dohodnutý účel, s vyjadrením záväzku vrátiť uvedené peňažné prostriedky žalobcovi a skutočnosť, či mala žalovaná na účte aj peňažné prostriedky z iných zdrojov, nebola pre daný spor významná. Dodal, že v súlade s výpoveďou žalovanej v trestnom konaní, bol aj obsah sms správ žalovanej adresovaných žalobcovi a potvrdením prijatia peňazí na úver „nášho pozemku“, „Naše doma“, žalovaná tak opätovne potvrdila prijatie financií od žalobcu, na úver pozemku so zámerom vybudovania spoločného domova na tomto pozemku. Výklad žalovanej v odvolaní týkajúci sa významu slovného spojenia „točenia peňazí s druhým účtom“ bolo potrebné vyhodnotiť ako účelový a bez vplyvu na vyššie uvedené závery. Odvolacia argumentácia poukazujúca na odoslanie správ z mobilného telefónu vedeného na spoločnosť žalobcu, ako i tvrdenia žalovanej, že pre žalobcu pracovala, nemala vplyv na vecné posúdenie sporu súdom prvej inštancie, už vzhľadom na výpoveď žalovanej v trestnom konaní. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že v konaní nebolo dôvodné zaoberať sa otázkou, či peniaze, ktorými uhrádzala úver, boli peniazmi z jej iného účtu, boli peniazmi žalovanej, prípadne z iného zdroja, keďže plnením zo strany žalobcu na účet žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu v dôsledku neplatného právneho úkonu (neurčitého obsahu dohody strán konania). Ako nedôvodný vyhodnotil aj argument žalovanej, že ak súd prvej inštancie postavil svoje rozhodnutie predovšetkým na výpovedi žalovanej v trestnom konaní, mal pripojiť spis tohto trestného konania, aby poznal ďalšie okolnosti výpovede, keďže nekonkretizovala aké ďalšie okolnosti relevantné pre daný spor mali byť preukázané, pričom v civilnom sporovom konaní platí zásada prejednávacia, nie vyšetrovacia či vyhľadávacia, ktoré sa vzťahujú na mimosporové konanie. V časti priznaného úroku z omeškania rozhodnutie súdu prvej inštancie požiadavky na kvalifikované odôvodnenie súdneho rozhodnutia nespĺňalo a preto ho odvolací súd v tejto časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila ustanovením § 420 písm. f) CSP. Namietala, že odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena pri dokazovaní tvrdenia o existencii pracovného vzťahu medzi dovolateľkou a žalobcom a v nadväznosti na to o neunesení dôkazného bremena ohľadne účelu žalobcom zasielaných platieb dovolateľke v spornej výške. Uviedla, že na preukázanie tohto svojho tvrdenia označila dôkaz, ktorý však nemala možnosť zabezpečiť sama, nakoľko dôkazom mal byť úplný

výpis z účtu žalobcu, ku ktorému nemala prístup. Vykonaním tohto dôkazu chcela preukázať, že účelom zasielaných platieb zo strany žalobcu dovolateľke bolo vyplácanie odmeny, resp. mzdy za vykonanú prácu pre žalobcu a preukázala by sa existencia pracovného vzťahu medzi dovolateľkou a žalobcom. Súd prvej inštancie žalobcu vyzval na doloženie označeného dôkazu, ktorý to ale neurobil a z nevysvetliteľného dôvodu súd prvej inštancie na doložení tohto dôkazu ďalej netrval. Bola názoru, že išlo o nesprávny a nezákonný postup súdu prvej inštancie, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Za zmätočný až arbitrárny považovala postup súdov nižších inštancií pri odôvodnení v otázke dokazovania existencie právneho vzťahu medzi žalobcom a dovolateľkou týkajúci sa údajného spoločného projektu výstavby na pozemku dovolateľky a to len na základe akejsi architektonickej štúdie, kde ani len vlastníka pozemku nie je uvedený. Namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ale i odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti z dôvodu svojvoľnej interpretácie vykonaných dôkazov. Súhlasila so súdom prvej inštancie, ktorý nepripustil ako dôkaz nahrávky vyhotovené nezákonne žalobcom, ale zároveň mu vytkla, že sa nezaoberal autenticitou sms správ, ktoré pripustil a ktorých obsah vyhodnotil v prospech žalobcu napriek tomu, že išlo o správy odoslané z mobilného telefónneho čísla vedeného na spoločnosť žalobcu. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

9. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne 3/, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nej tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný

postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Žalovaná dovolaním namietala, že sa súdy pri hodnotení skutkového stavu nezaoberali skutočnosťami a dôkazmi namietanými žalovanou pri dokazovaní tvrdenia o existencii pracovného vzťahu medzi dovolateľkou a žalobcom a v nadväznosti na to o neunesení dôkazného bremena ohľadne účelu žalobcom zasielaných platieb dovolateľke v spornej výške.

13. K základným právam procesnej strany nesporne patrí aj právo navrhovať a predkladať dôkazy, ale nie je procesným pochybením súdu skutočnosť, že súd procesnou stranou navrhované dôkazy neakceptoval, resp. nevykonával v tomto smere dokazovanie. Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložila strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov majú byť súčasťou rozsudku. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. Táto námietka dovolateľky teda vzhľadom na uvedené nie je dôvodná.

14. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa žaloba (návrh) týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi strán (účastníkov) na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie strán (účastníkov) konania. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany (účastníka) konania (viď R 125/1999). V súvislosti s námietkou nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a že z tohto dôvodu došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu dôkazov, dovolací súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f) OSP) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

15. Pokiaľ žalovaná namietala, že v konaní nebol vykonaný ňou navrhnutý dôkaz, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný.

15.1. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

15.2. Podľa názoru dovolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Odvolací súd v súvislosti s návrhom žalovanej na vykonanie dôkazu - kompletného výpisu z účtu žalobcu v odôvodnení svojho rozhodnutia v prvom rade poukázal na konanie pred súdom prvej inštancie a zároveň k tejto odvolacej námietke uviedol, že „Výpis z účtu, ktorý mal podľa tvrdenia žalovanej preukázať vyplácané odplaty za prácu aj iným zamestnancom, prípadne spolupracovníkom žalobcu, bol bez vplyvu na správnosť záverov meritórneho rozhodnutia súdu prvej inštancie, už vzhľadom na samotné tvrdenie žalovanej obsiahnuté v jej výpovedi v trestnom konaní, ako i v elektronickej komunikácii žalovanej adresovanej žalobcovi (sms správy). V zápisnici o výpovedi žalovanej ako svedka v trestnom konaní žalovaná potvrdila, že žalobca od začiatku ich vzťahu posielal peniaze na jej účet, z toho platila aj predmetný úver vo výške 560 eur, ako aj potvrdila požiadavku žalobcu na zaplatenie celkovej sumy približne 25.000 eur, a to peniaze za úver na pozemok, na ktorom mali pôvodne postaviť spoločný dom, a ktoré chce žalobkyňa žalobcovi vrátiť, aby sa s ním férovo vyrovnala, s čím žalobca vyslovil súhlas“. Odvolací súd ďalej dostatočne ozrejmil, že „Žalovaná bola ako svedok poučená v trestnom konaní o povinnosti vypovedať pravdu a nič nezamlčovať (§ 131 ods. 1 Trestného poriadku) a vypovedala o svojom záväzku voči žalobcovi, ktorého sa voči nej domáha v danom spore, ako i vôli spravodlivo sa so žalobcom vysporiadať, zaplatením požadovanej sumy po získaní financií z predaja pozemku“. Odvolací súd napokon uzavrel, že „Argument žalovanej v odvolaní, že výpoveďou v trestnom konaní mienila uviesť, že z účtu, na ktorý jej žalobca poukazoval financie, platila aj úver, nič nemení na celkovom obsahu výpovede žalovanej. Rozhodujúce bolo z jej strany potvrdenie peňažných plnení v označenej výške, na dohodnutý účel, s vyjadrením záväzku vrátiť uvedené peňažné prostriedky žalobcovi. Skutočnosť, či mala žalovaná na účte aj peňažné prostriedky z iných zdrojov, nebola pre daný spor významná“. Preto nevyhovel návrhu žalovanej na vykonanie dokazovania s odôvodnením, že doloženie výpisu z účtu žalobcu bolo bez vplyvu na správnosť meritórneho rozhodnutia sporu.

16. Dovolací súd ďalej uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. problematika opomenutého dôkazu) alebo či konajúce súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo chybné. Je tomu tak v prípade, ak existujú výrazné rozpory medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami alebo keď sú právne závery súdu alebo orgánu verejnej moci v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia meritórneho rozhodnutia nevyplývajú. Ide o prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov vykonaného bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu (m. m. I. ÚS 548/2015, IV. ÚS 607/2021, III. ÚS 104/2022, I. ÚS 417/2022). Dovolací súd však v dokazovaní, resp. v procese hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií také pochybenie, ktoré by zakladalo vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil. Z dovolania žalovanej je zrejmé, že namietajúce vady v

procesе dokazovania, v skutočnosti polemizuje s právnym posúdením sporu súdmi oboch inšancií, ktoré konštatovali, že „žalobcovi sa nepodarilo preukázať tvrdenia o tom, že medzi ním a žalovanou existovala dohoda, na základe ktorej posielal peniaze žalovanej za účelom úhrady splátok jej úveru s cieľom následnej výstavby, resp. kúpy spoločného domu a ak teda nebola preukázaná existencia takejto dohody, resp. právneho dôvodu plnenia, logicky nemohlo dôjsť k jeho odpadnutiu, resp. strate účinkov takejto dohody, a teda následne k vzniku bezdôvodného obohatenia. Každý právny úkon, a teda eventuálne aj takáto dohoda, ktorej sa žalobca domáha, musí spĺňať základné znaky právneho úkonu v zmysle § 37 ods.1 OZ, a to predovšetkým požiadavku určitosti práv a povinností v nej stanovených, v opačnom prípade ide o absolútne neplatný právny úkon. Žiadna takáto dohoda medzi stranami sporu preukázaná nebola, peniaze, ktoré žalobca zasielal žalovanej boli zasielané na jej účet bez bližšieho určenia, a bez ďalšej špecifikácie. Aj keď z niektorých dôkazov pre súd vyplýva, že žalovaná priznávala, že z prijatých financií hradila úver na svoj pozemok, a rovnako z niektorých dôkazov vyplynulo, že strany sporu výstavbu spoločného domu plánovali, vzájomná viazanosť medzi zasielaním financií žalobcom na úhradu úveru žalovanej a spoločný zámer stavby domu na pozemku žalovanej, resp. priama prepojenosť zasielania financií pod podmienkou budúcej výstavby domu, týmto nebola preukázaná. Je zrejmé, že nejde ani o situáciu plnenia bez právneho dôvodu, nakoľko predmetné transakcie žalobcu boli realizované relatívne dlhé časové obdobie (9/2014-1/2018), pomerne v pravidelnom režime, pričom nakoniec ani jedna zo strán nepopiera existenciu právneho dôvodu plnenia, avšak každý uvádza právny dôvod iný“. Vzhľadom na uvedené právne východiská odvolacieho súdu (a rovnako súdu prvej inšancie) je zrejmé, že pre posúdenie dôvodnosti žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia odvolací súd nepovažoval za potrebné zisťovať pohyb a stav na účte žalobcu a ani transakcie na tomto účte vykonávané. Preto pokiaľ žalovaná považovala uvedené právne závery odvolacieho súdu (a napokon aj súdu prvej inšancie) za nesprávne, dôvodiac, že v posudzovanom spore bolo potrebné vykonať dôkaz - predloženie kompletného výpisu účtu žalobcu, bolo na mieste, aby sformulovala dovolanie založené na dovolacom dôvode podľa § 421 CSP - z dôvodu nesprávneho riešenia právnej otázky. V posudzovanom prípade však nemožno hovoriť o pochybení súdov v procese dokazovania zakladajúceho vadu podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolateľka dovolaním napadla i výrokovú časť rozsudku odvolacieho súdu, ktorou odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inšancie a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého výroková časť rozsudku, ktorou odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inšancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inšancie buď potvrdzuje, alebo mení. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu výroková časť rozsudku, ktorou odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inšancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inšancie znovu o nej koná a rozhoduje (por. napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/148/2013, 3Cdo/236/2016). Tieto právne náhľady sú zastávané aj v odbornej právnickej literatúre (por. publikáciu Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1353-1356).

18. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie : „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inšancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

19. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd uzatvára, že proti výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu, ktorou bola zrušená časť rozsudku súdu prvej inšancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné; nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

20. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako

dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

21. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto mu vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Dovolací súd mu však nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.